

Szemelvények a Székelyudvarhelyi Pápai Páriz Ferenc Alapítvány tevékenységéből. (2000-2016)

Dr.med. Balla Árpád, Ph.D. ny.o.v.főorvos Székelyudvarhely

A magyar államiság 1000-ik évfordulója alkalmából, saját kezdeményezésemre 2000 februárjában létrehoztam a Pápai Páriz Ferenc Alapítványt, Erdély hírneves orvostudósa, polihisztora emlékének megörökítésére. Az Alapítvány céljai között szerepel az a szándék, hogy segítséget nyújtsunk az orvosok, gyógyszerészek folyamatos szakmai továbbképzéséhez, továbbá, hogy évente díjazzuk az elismerés jeléül azokat az orvosokat, gyógyszerészeket akik kiváló szakmai és tudományos tevékenységet fejtettek ki. Ennek érdekében Pápai Páriz Ferenc Emlékéremet és kísérő oklevelet létesítettünk, melynek kiosztására (évente 1-3 díj) az EME Orvostudományi és Gyógyszerésztudományi Szakosztály éves tudományos ülészakán kerül sor. A díj azoknak a Romániában tevékenykedett és tevékenykedő magyar orvosoknak, gyógyszerészeknek, biológusoknak, preklinikai kutatóknak ítélt oda, akik az alábbi feltételek egyikének felelnek meg:

- a.- életmű díjban részesülhetnek azok a 60-éven feletti akik kiváló szakmai és tudományos tevékenységet fejtettek ki pályafutásuk alatt,
- b.- akik az alap kutatásban kimagasló eredményt értek el,
- c.- olyan klinikai epidemiológiai tanulmányokért, melyek az adott terület lakosságának reprezentatív hányadát foglalják magukba,
- d.- magyar nyelven megjelent szakkönyv szerzőjének,
- e.- 40 év alatti kollégáknak:- az alap kutatásban, klinikai epidemiológiai tanulmányokban elért eredményekért, valamint a meghirdetett pályázat nyertesének.

Az alapítvány további céljai:

- az orvosok folyamatos szakmai továbbképzése érdekében szimpozionokat, konferenciákat szervez, valamint a továbbképző tanfolyamok szervezését is felvállalja (a Szakmai Társaságok felkérésére),
- egyéni pályázat alapján anyagi támogatást biztosít a külföldi tudományos üléseken dolgozókkal szereplő szakemberek számára,
- a lehetőségekhez mérten **ösztöndíjat** biztosít azon orvosok számára, akik külföldi intézményekben új orvosi eljárások elsajátítására vállalkoznak, az egészségügyi ellátást javító karitatív tevékenységet támogatja.

A támogatás általában pályázati úton, vagy igényléssel nyerhető el. Az Alapítvány nyitott bármely, belföldi és külföldi, természetes és jogi személy, vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet pénzbeli vagy természetbeni támogatásával szemben.

Az Alapítvány tevékenységéről az alábbiakban szeretném tájékoztatni az érdeklődőket. Az Alapítvány létrehozásától a díjazási szabályzat értelmében a beérkezett javaslatok alapján az EME Orvostudományi és Gyógyszerésztudományi Szakosztály Tudományos Bizottsága által a Pápai Páriz Ferenc díjra javasoltakat, a Kuratórium titkos egyhangú szavazással hagyta jóvá.

Alapítványunk Kuratóriuma az Orvostudományi Értesítőben azzal a felhívással fordult az EME Orvostudományi és Gyógyszerésztudományi Szakosztály tagságához, hogy minden év március 31-ig írásban küldjék be javaslatukat a Pápai Páriz Ferenc díjra. Úgy gondoltuk, hogy a beküldött javaslatok alapján a Tudományos Bizottság az arra érdemeseket, a tagság közreműködésével reálisabban és demokratikusabban tudja javasolni a díjra.

Az emlékérem:

Előlap: körkörös felirat: „1649-1716 Pápai Páriz Ferenc”, középen jobb profilja.

Hátlap: körírás „A Pápai Páriz Ferenc Alapítvány és az EME OTGY Szakosztály díja. Alapítva 2000-ben.”

Készítette: Sánta Csaba. Mérete: 100 mm. Anyaga: bronzöntvény.

Az Alapítvány Kuratóriuma a 2012. márciusi ülésén úgy határozott, hogy 2012-től a díjak átadása Székelyudvarhelyen lesz megszervezve minden év szeptember 10-én Pápai Páriz Ferenc halálának évfordulóján. A díjazottak megnevezését a Kuratórium fogja megejteni, a beérkezett javaslatok alapján. Javaslatot tehetnek az EME tagok vagy az egészségügyi szervezetek, és a tudományos egyesületek tagjai. A javaslatokat írásban kell beküldeni, ami kell tartalmazza a javasolt személyi adatait, az indoklást, és az elérhetőségi lehetőségeket. Továbbá kell tartalmazza a laudáció megírójának nevét, elérhetőségét. A Kuratórium bekéri a javasolt személy „Curriculum vitae”-jét. A javaslatok beküldésének határideje az adott év augusztus elseje. Ez

alkalommal a Kuratórium az emlékérem hátlapját módosította (mellékelve).

Az Alapítvány fennállása óta tizenhét alkalommal díjaztuk azokat a személyeket akik kiváló szakmai és tudományos tevékenységben kitűntek. Összesen 44 díjazottunk közül 36 életmű díj, 7 fiatal kutatói díj, egy pedig magyar nyelven írt szakkönyv díj. A díjazottak szakmai funkció szerinti megoszlása a következő : 34-en egyetemi oktatók, 9-en főorvosok és 1 főgyógyszerész (több gyógyszerész oktató is részesült díjban).

A Kuratórium alkalmissal emléklapot is adományozott: 2009-ben a X. éves jubileumi ülés alkalmából, a díjazottaknak és a kuratórium tagjainak; 2010-ben négy professzornak adományozott emléklapot, akik Pápai Páriz Ferenc munkásságát népszerűsítették; 2014-ben két adományozó-támogató kapott emléklapot, valamint 2016-ban a szeptemberi emlékülés és díjátadás alkalmával az előadók, a díjazottak, a kuratórium tagjai és a meghívott vendégek részesültek emléklap adományban.

Célkitűzéseink szerint hozzájárultunk az orvosok folyamatos szakmai továbbképzéséhez is, már a kezdettől, 2000-2005. között 3. tudományos ülést szerveztünk. 2000-ben megszerveztük az EME Orvostudományi és Gyógyszerészeti Szakosztály X. jubileumi Tudományos Ülésszakát. 2003. a MET X. jubileumi tudományos ülésének a megszervezését vállaltuk fel, ahol a Kárpát-medence magyarlakta területeinek a demográfiai helyzetét értékeltük. 2005-ben pedig egy fogorvosi szimpoziumot szerveztünk külföldi résztvevőkkel. A három rendezvényen 192. előadás volt bemutatva és 707-en regisztráltak. Továbbá 2000-2016-között a Kárpát-medencei családorvosok számára évente magyar nyelvű továbbképző konferenciákat szerveztünk, melyek tapasztalataink szerint nagy érdeklődésnek és népszerűségnek örvendenek. Ezeken a továbbképző konferenciákon az adott időben 236. előadás hangzott el, melyeken 4.473. orvos és 1.538. szakdolgozó regisztrált. Az előadó professzorok a magyarországi egyetemek (Budapest, Debrecen, Szeged, Pécs) előadói 129. előadást tartottak, és 104. előadást a Marosvásárhelyi Orvosi Egyetem előadói, Csíkszeredai, Székelyudvarhelyi főorvosok tartottak, volt két németországi és egy zentai főorvos előadó is. A résztvevő hallgatók család és szakorvosok voltak Erdélyből, Délvidékről, Kárpátaljáról és Felvidékről. A továbbképző konferenciáknak hármass célkitűzése van: egyrészt a szakmai ismeretek gyarapítása, az újabb ismeretek bemutatása, a kollégák közti barátság, az együvé tartozás elmélyítése valamint a helytörténeti ismeretek népszerűsítése. Többek között így látogattuk meg a Derzsi vártemplomot, ami a világörökség része, Orbán Balázs szülőházát és síremlékét, Farkaslakán Tamási Áron szülőházát, síremlékét, Parajdon a sóbányát a terápiás részleggel.

Az egyéb rendezvények közül megemlíjtjük a MET Gyógyszerészeti Szakcsoportjának Csíksomlyói Tudományos ülésének támogatását 2003-ban. Ugyan csak itt jelezzük a 2016. szeptemberében, Pápai Páriz Ferenc halálának 300. évfordulója alkalmából rendezett emlék

előadásokat. Az emlékülést a visszajelzések alapján meghatóan szépnek, elegánsnak, és az előadásokat szakmai szempontból megfelelő szintűnek tartották.

Az Alapítvány támogatási tevékenységét két szempontból említjük meg, jelezzük a kapott és az általunk nyújtott adományokat. Jelentős anyagi támogatásban részesültünk az elindulásakor több udvarhelyi vállalkozás részéről, akik nem óhajtják a nyilvánosságot. A támogatási összegeket a FOG osztály sebészeti laser-késének feljavítására használtuk fel. Ugyancsak a FOG osztály részesült anyagi támogatásban anyaországi, németországi és ausztriai kollégák részéről, amit műszer vásárlásra fordítottunk. Alapítványunk számára a video projektor megvásárlását részben a MET is támogatta. Ezekkel a támogatásokkal az elindulási nehézségeken szerencsésen túljutottunk. A támogatóknak ez alkalommal is köszönetünket fejezzük ki.

A saját anyagi támogatási tevékenységünkről aránylag szerény megvalósításokról adhatunk számot, három orvostanhallgató számára folyósítottunk ösztöndíj kiegészítést, 4-4 éven keresztül. Egy székelyudvarhelyi szakdolgozó külföldi továbbképzését anyagilag támogattuk. 2012. évtől kezdődően a székelyudvarhelyi Szent Miklós Római Katolikus Plébániával közösen 10-10. kárpátaljai kollégának finanszírozzuk a márciusi család orvosi továbbképzőkön való részvételét.

2008-tól alapítványunk anonim adományozó megbízásából felvállalta a Dr. Kopp Elemér pályadíj gondozását. A pályadíj gyógyszerész, orvos, biológus, tanár, egyetemi hallgatók vagy már végzett, a 30. életévet még be nem töltött, gyógynövényekkel vagy dependenciát kiváltó gyógyszerekkel foglalkozó fiatal magyar szakemberek számára szolt. A benyújtott pályamunkák alapján 2009 és 2010. a bíráló bizottság 1-1 első és 1-1 második nyertest díjazott. A díjak átadása szintén az EME Orvostudományi és Gyógyszertudományi Szakosztály évi tudományos ülészakán történt. Rendkívül sajnálatra méltó eset volt, hogy 2011-ben már nem volt egyetlen pályázó sem. 2012-ben pedig az alapító kérésére a díjazási megbízást átadtuk az EME OGYSZ- nak.

A jelzett megvalósításokat kitartó és következetes csapat munkával értük el. Ez alkalommal is őszinte köszönetemet fejezem ki családomnak, munkatársaimnak, a Kuratórium tagjainak és támogatóinknak a közösség érdekében kifejtett munkájukért.